

NPO DETAILANALYSE

2024-09-17_POW_05810941

Uitzending: NPO-Sending | 2024-09-17 | Geanalyseerd op: 2026-05-23 03:38

Version 3.0-detail | Universal 3.0-detail | Konverter 3.4 (2026-05-20) | Maatstaf: Mediawet 2008 Art. 2.1

TOTAALSCORE

4.6/10

Aanzienlijke onevenwichtigheid

0 = evenwichtig, 10 = sterk eenzijdig/manipulatief

POLITIEK SPECTRUM

Classificatie op basis van Chapel Hill Expert Survey (CHES) 2024

De Chapel Hill Expert Survey (CHES 2024) is een academische enquête onder 609 politicologen in 31 landen. Elke partij wordt beoordeeld op een schaal van 0 (extreem-links) tot 10 (extreem-rechts).

Partij	SP	GL-PvdA	PvdD	D66	CDA	NSC	CU	VVD	BBB	SGP	PVV	FvD
CHES	1.10	2.40	2.50	4.80	5.50	5.80	6.00	7.00	7.50	7.80	9.20	9.50
Spectrum	Links	Links	Links	Links	Midden	Midden	Rechts	Rechts	Rechts	Rechts	Rechts	Rechts

De totale tendens wordt weergegeven op een 0–10-schaal (0 = sterk links-bevoordelend, 5 = evenwichtig, 10 = sterk rechts-bevoordelend). De berekening is gebaseerd op het verschil in gemiddelde bevoordeling van linkse vs. rechtse partijen (groepering volgens CHES 2024).

TENDENS (L – R)

5.3 / 10

Evenwichtig

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

← Links

Rechts →

Bron: Chapel Hill Expert Survey 2024 — chesdata.eu | [Jolly et al., Electoral Studies, 2022](https://doi.org/10.1017/XES.2022.1) | Drempelwaarden: [Pew Research Center](https://www.pewresearch.org/)

Dit gedeelte biedt politieke context en telt niet mee voor de totaalscore.

POLITIEK LANDSCHAP

Het kabinet-Schoof is in juli 2024 aangetreden als extraparlamenteair kabinet, gesteund door PVV (37 zetels), VVD (24 zetels), NSC (20 zetels) en BBB (7 zetels). Premier Dick Schoof is partijloos. De grootste oppositiepartij is GL-PvdA met 25 zetels, gevolgd door D66 (9 zetels), CDA (5 zetels), SP (5 zetels), PvdD (3 zetels), CU (3 zetels), SGP (3 zetels), FvD (3 zetels), DENK en Volt.

Partij	CHES L-R	Zetels	Regering/Oppositie	Kernpositie
SP	1.1	5	Oppositie	Sociaaleconomisch links, anti-marktwerking
GL-PvdA	2.4	25	Oppositie (grootste)	Klimaat, humaan asielbeleid, eerlijk delen
PvdD	2.5	3	Oppositie	Dierenrechten, klimaat, links-progressief
D66	4.8	9	Oppositie	Liberaal-progressief, pro-EU, onderwijs
CDA	5.5	5	Oppositie	Christendemocratisch, midden-rechts
NSC	5.8	20	Regering	Bestaanszekerheid, rechtsstaat, midden-rechts
CU	6.0	3	Oppositie	Christelijk-sociaal, midden-rechts
VVD	7.0	24	Regering	Liberaal-rechts, vrije markt, begrotingsdiscipline
BBB	7.5	7	Regering	Agrarisch-populistisch, rechts, boerenbelangen
SGP	7.8	3	Oppositie	Reformatorisch, ver rechts
PVV	9.2	37	Regering (grootste)	Migratiestop, islam-kritisch, ver rechts
FvD	9.5	3	Oppositie	Extreem rechts, Baudet, soevereiniteit

De voornaamste politieke conflictlijn betreft het migratiebeleid: het kabinet-Schoof streeft naar een historisch streng asielbeleid, terwijl linkse oppositiepartijen pleiten voor een humaner beleid. Een tweede spanningslijn is de voorgenomen btw-verhoging op sport, cultuur en media, die brede maatschappelijke weerstand oproept. Ten derde staat de klimaattransitie onder druk: de coalitie kiest voor een pragmatisch-nationalistisch klimaatbeleid, terwijl GL-PvdA en D66 ambitieuzere doelen bepleiten. Tot slot is er de structurele spanning tussen het vertrouwen van lager opgeleiden in het kabinet en het dalende vertrouwen onder hoger opgeleiden.

De Nederlandse publieke omroep (NPO) opereert onder de Mediawet 2008, waarvan artikel 2.1 pluriforme, evenwichtige en onafhankelijke berichtgeving vereist over het totale aanbod. De NPO is opgebouwd uit afzonderlijke omroepverenigingen (o.a. BNNVARA, KRO-NCRV, AVRO TROS) met eigen redactionele verantwoordelijkheid. PVV-leider Wilders heeft de NPO herhaaldelijk als "linkse omroep" gekritiseerd, wat de institutionele positie van de publieke omroep politiek gevoelig maakt.

HOOFDSTUK 1 — PARTIJPOLITIEKE BIAS

Beoordeling per partij

Partij	Score (-5..+5)	Uitzendingweergave vs. Partijprogrammapositie
VVD	0	Niet inhoudelijk aan bod gekomen; geen programmapositie weergegeven of vervormd — niet van toepassing
PVV	0	Niet inhoudelijk aan bod gekomen; geen programmapositie weergegeven of vervormd — niet van toepassing
GL-PvdA	0	Niet inhoudelijk aan bod gekomen — niet van toepassing
NSC	0	Niet inhoudelijk aan bod gekomen — niet van toepassing
D66	0	Niet inhoudelijk aan bod gekomen — niet van toepassing
BBB	+2	06:00 "Absoluut, heel bijzonder" — Van der Plas (BBB) krijgt spreekijd over Prinsjesdag en haar visserijstatement; programmapositie (boerenbelangen, nationale symbolen) impliciet bevestigd zonder kritische toetsing — gedeeltelijk correct, niet getoetst
CDA	0	Niet inhoudelijk aan bod gekomen — niet van toepassing
SP	0	Niet inhoudelijk aan bod gekomen — niet van toepassing

Toelichting op de scoremethode: Omdat dit een nieuwsjournaal van cir betreft met een sterk ceremonieel karakter (Prinsjesdag), komen de meeste partijen niet inhoudelijk aan bod. Een score van 0 betekent hier "niet van toepassing" en impliceert geen vervorming. Alleen BBB (via Van der Plas) en impliciet de coalitie als geheel zijn zichtbaar.

Samenvatting Partijbias

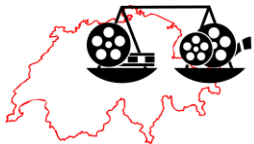
- Nauwkeurigste weergave: BBB (score +2) — Van der Plas krijgt ongehinderd spreekijd voor haar symbolische boodschap
- Sterkste vervorming: Geen actieve vervorming aantoonbaar; de afwezigheid van oppositiepartijen is de voornaamste bevinding
- Gemiddelde afwijking van 0: 0.3
- Conclusie: Dit journaal bevat geen actieve vervorming van partijprogrammaposities, maar de selectieve aanwezigheid van coalitieleden (BBB via Van der Plas, impliciete coalitiebevestiging via vertrouwenscijfers) zonder tegengeluid van oppositiepartijen creëert een structurele onevenwichtigheid. De vertrouwenscijfers worden gepresenteerd op een manier die het kabinet-Schoof gunstig positioneert, zonder dat oppositiepartijen de gelegenheid krijgen deze te duiden.

Links-Rechts-Algehele Tendens

TENDENTIESCORE: -0.8

INDELING: Licht rechts-begunstigend

Motivering: De uitzending presenteert de vertrouwensstijging in het kabinet-Schoof als breed positief nieuws (03:08–03:46), waarbij de stijging onder laagopgeleiden prominent wordt uitgelicht zonder kritische context over de oorzaken of de daling onder hoogopgeleiden. Caroline van der Plas (BBB, regeringspartij) krijgt ongehinderd spreekijd voor een positief coalitienarratief. Oppositiepartijen komen niet aan het woord over de inhoud van Prinsjesdag, terwijl de enige

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

kritische stem in de uitzending (de demonstranten tegen de btw-verhoging, 01:35–02:01) geen politieke partijlabel krijgt en daarmee als anoniem maatschappelijk protest wordt geframed in plaats van als politiek standpunt.

HOOFDSTUK 2 — UITZENDINGSINFORMATIE EN THEMATISCH KADER

Uitzendingsgegevens

- Titel: NOS Journaal — Prinsjesdag-editie
- Datum: 17.09.2024
- Lengte (geschat uit transcript):
- Presentator/verslaggever: Studiopresentator (naam niet vermeld in transcript); verslaggevers Nicole le Fever (Den Haag, route), Marleen de Rooij (Tweede Kamer), Jeroen Gortworst (Ter Apel)
- Geïnterviewde personen:

Persoon	Functie	Partij/Affiliatie	Politiek Spectrum
Caroline van der Plas	Fractievoorzitter Tweede Kamer	BBB	Rechts (CHES 7.5)
Niet nader genoemde Kamerlid	Eerste Prinsjesdag, moeder meegenomen	Onbekend	Onbekend
Inwoner Ter Apel (man)	Burger	Geen	Niet van toepassing
Inwoner Ter Apel (vrouw)	Burger	Geen	Niet van toepassing
Demonstrant btw-verhoging	Burger/activist	Niet geïdentificeerd	Niet van toepassing
PSV-trainer/speler	Voetbal	Geen	Niet van toepassing
Mbo-studenten (kapper)	Student	Geen	Niet van toepassing
Oranje-supporters (route)	Burger	Geen	Niet van toepassing

Hoofdthema

Het NOS Journaal van Prinsjesdag 2024 brengt verslag van de ceremoniële opening van het parlementaire jaar, aangevuld met actuele nieuwsberichten over de asielopvang in Ter Apel, de nieuwe Europese Commissie, en sport.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

HOOFDSTUK 3 — 15 CRITERIA: DETAILANALYSE

Hardfacts — 9 technieken die telbaar en wetenschappelijk verifieerbaar zijn

1. EXPERTENSELECTIE

6/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Wie komt als expert aan het woord?

Expert 1: Verslaggever Marleen de Rooij (Tweede Kamer)

Tijdstempel: 03:53–07:01

Uitspraak

"Daar zijn ze eigenlijk allemaal heel blij mee. Zowel de oppositiepartijen... die het belangrijk vinden dat het vertrouwen groeit... maar zeker ook de coalitiepartijen."

Inkadering

De verslaggever presenteert een interpretatie van de stemming in de Tweede Kamer als feitelijke observatie, zonder dat oppositiepartijen zelf aan het woord komen om dit te bevestigen of te weerspreken.

Ontbrekende tegenstem: Een woordvoerder van GL-PvdA of D66 had een genuanceerder beeld kunnen geven van de oppositiereactie op de vertrouwenscijfers.

Quellendieptecheck:

(a) FINANCIERING: NOS, gefinancierd door de Nederlandse staat via de publieke omroepbijdrage. Structureel belang bij goede relaties met het kabinet voor toegang en licenties.

(b) MANDAAT: Verslaggevers hebben een journalistiek mandaat, maar zijn geen onafhankelijke experts; hun interpretaties zijn redactionele keuzes, geen neutrale observaties.

D1 Belangenconflict: 0 — NOS is publiek gefinancierd; geen direct financieel belang bij een bepaalde uitkomst, maar institutionele afhankelijkheid van overheidslicenties

D2 Persoonlijk risico: +1 — Verslaggever heeft beperkt persoonlijk risico bij deze interpretatie

D3 Vakbekwaamheid: +1 — Journalistieke ervaring, maar geen politicologische expertise

D4 Meningsconsistentie: 0 — Onbekend

D5 Emotionalisering vs. data: 0 — Deels feitelijk, deels interpretatief zonder onderbouwing

D6 Bronniveau: 0 — Secundaire bron (verslaggever interpreteert sfeer)

• TOTAAL: +2 → BRONNENVERKEERSLICHT: GEEL

(c) VAKBEKWAAMHEID: De uitspraak "eigenlijk allemaal heel blij" wordt als neutrale observatie geframed, terwijl het een redactionele interpretatie is zonder directe citaten van oppositiepartijen.

Expert 2: Caroline van der Plas (BBB, fractievoorzitter)

Tijdstempel: 05:45–07:01

Uitspraak

"De democratie doet zijn werk. Dat is goed."

Inkadering

Van der Plas wordt geïnterviewd als politicus, niet als expert. Zij vertegenwoordigt een regeringspartij en heeft een direct belang bij een positieve framing van de vertrouwenscijfers.

Ontbrekende tegenstem: Een oppositiepoliticus had een andere interpretatie van dezelfde vertrouwenscijfers kunnen geven.

Quellendieptecheck:

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

(a) FINANCIERING: BBB is een politieke partij; Van der Plas heeft een direct politiek belang bij een positieve presentatie van het kabinet.

(b) MANDAAT: Als fractievoorzitter van een regeringspartij is haar mandaat per definitie niet neutraal ten aanzien van het kabinetsbeleid.

D1 Belangenconflict: -2 — Directe politieke belangen bij positieve kabinetspresentatie

D2 Persoonlijk risico: -1 — Geen risico; positieve uitspraken over eigen coalitie

D3 Vakbekwaamheid: +1 — Politieke expertise, maar partijdig mandaat

D4 Meningsconsistentie: +1 — Consistent pro-coalitie

D5 Emotionalisering vs. data: 0 — Gemengd

D6 Bronniveau: -1 — Primaire bron voor eigen mening, maar partijdig

• TOTAAL: -2 → BRONNENVERKEERSLICHT: GEEL

(c) VAKBEKWAAMHEID: Van der Plas wordt niet als partijdige bron geïdentificeerd; haar uitspraken worden gepresenteerd als representatief voor de politieke stemming.

Ontbrekende expertengroepen:

- Onafhankelijk politicoloog voor duiding vertrouwenscijfers
- Asielrechtsexpert voor context Ter Apel
- Econoom voor duiding Miljoenennota

Bronnenampel voor de deelnemers:

Bron	D1	D2	D3	D4	D5	D6	Total	Signaal
Verslaggever Marleen de Rooij (Tweede Kamer)	0	+1	+1	0	0	0	+2	GEEL
Caroline van der Plas (BBB, fractievoorzitter)	-2	-1	+1	+1	0	-1	-2	GEEL

Samenvatting (Matrixresultaat als gestructureerde lijst):

- Verslaggever De Rooij: GEEL (+2) — Interpretatie als feit gepresenteerd
- Van der Plas: GEEL (-2) — Partijdige bron zonder identificatie als zodanig

2. BRONSELECTIE

5/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Beweringen zonder primaire bron = strafpunten (geruchtcontrole)

Definitie: Welke bronnen worden geciteerd? Zijn ze divers en onafhankelijk?

Bron 1: Ipsos I&O (vertrouwensonderzoek)

Tijdstempel: 03:08–03:46

Uitspraak

"Dat onderzocht Ipsos I&O in opdracht van de NOS."

(a) Financiering en dragerschap: Ipsos I&O is een commercieel onderzoeksbureau; het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de NOS zelf. De NOS is daarmee zowel opdrachtgever als verspreider van de resultaten.

(b) Structureel belangenconflict: De NOS heeft als publieke omroep een institutioneel belang bij het tonen van maatschappelijk vertrouwen in politieke instituties; het is niet uitgesloten dat de vraagstelling of presentatie van het onderzoek dit belang weerspiegelt.

(c) Ontbrekende tegenbron: Een onafhankelijk politicoloog of een alternatief onderzoek (bijv. van de Universiteit van Amsterdam of het SCP) had de bevindingen kunnen contextualiseren of nuanceren.

Geruchtoetsing (strafpunten): Geen geruchten zonder primaire bron aangetroffen in dit segment.

Bron 2: ANP (situatie Ter Apel)

Tijdstempel: 08:15–08:23

Uitspraak

"Volgens het ANP zijn de asielzoekers van gisteravond weer terug in Ter Apel."

(a) Financiering en dragerschap: ANP is het nationale persbureau, gefinancierd door een consortium van mediabedrijven. Betrouwbare primaire nieuwsbron.

(b) Structureel belangenconflict: Geen direct structureel belang bij een bepaalde uitkomst in dit dossier.

(c) Ontbrekende tegenbron: De ANP-melding wordt niet geverifieerd door een eigen verslaggever ter plaatse; Jeroen Gortworst bevestigt de terugkeer wel impliciet (09:06–09:18).

Geruchtoetsing: Geen geruchten zonder primaire bron aangetroffen.

Samenvatting: De bronselectie is beperkt en weinig divers: het eigen onderzoek (NOS/Ipsos I&O) wordt als neutrale bron gepresenteerd zonder kritische distantie, terwijl onafhankelijke experts volledig ontbreken. De ANP-bron is adequaat maar wordt niet zelfstandig geverifieerd.

3. TIJDSVERDELING

5/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Verdeling van spreektijd tussen verschillende posities.

Geschatte spreektijd:

- Ceremonieel/sfeer Prinsjesdag (inclusief burgers, mbo-studenten, supporters): ca. 5 min. (28%)
- Vertrouwenscijfers + Tweede Kamer (inclusief Van der Plas): ca. 3 min. (17%)
- Ter Apel (asielopvang): ca. 2 min. (11%)
- Europese Commissie: ca. 0.5 min. (3%)
- Overig nieuws (Trump, Titan, Myanmar, SP Oss, RT-verbod): ca. 3 min. (17%)
- Sport (hockey, PSV, Perisic, eredivisie): ca. 3.5 min. (19%)
- Presentator/overgangen/weer: ca. 1 min. (6%)

Spreektijd per politieke positie:

- Coalitie (Van der Plas/BBB): ca. 1.5 min. (8%)
- Oppositie: 0 min. (0%)
- Neutrale burgers: ca. 2 min. (11%)
- Verslaggevers/presentator: ca. 4 min. (22%)

Samenvatting: De tijdsverdeling is sterk scheef ten nadele van de oppositie, die geen enkele spreektijd krijgt. Coalitieleden (uitsluitend Van der Plas) krijgen ongehinderd spreektijd, terwijl de inhoud van Prinsjesdag zelf nauwelijks aan bod komt. De sportverslaggeving (19%) krijgt meer tijd dan het politieke nieuws over Prinsjesdag.

4. WEGLATING (Selectieve Omissie)

7/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Wat wordt niet getoond, hoewel relevant?

Weglatting 1:

Context

De inhoud van de troonrede en Miljoenennota wordt volledig weggelaten.

Relevant bij: 00:10–07:12 (gehele Prinsjesdag-verslaggeving)

Effect

De kijker krijgt uitsluitend de ceremoniële buitenkant van Prinsjesdag te zien, zonder enige informatie over de beleidsinhoud. Dit creëert een positief, feestelijk beeld van de politiek zonder kritische toetsing van de plannen.

Weglatting 2:

Context

De reactie van oppositiepartijen op de Miljoenennota en de vertrouwenscijfers ontbreekt volledig.

Relevant bij: 03:53–07:01 (Tweede Kamer-verslaggeving)

Effect

De verslaggever claimt dat "zowel oppositie als coalitie blij zijn" met de vertrouwenscijfers, maar geen enkele oppositiepoliticus komt aan het woord om dit te bevestigen of te nuanceren. Dit is een structurele omissie die de coalitie begunstigt.

Weglatting 3:

Context

Het perspectief van asielzoekers zelf en de bredere beleidscontext van de asielopvang ontbreken in het Ter Apel-segment.

Relevant bij: 07:13–09:30

Effect

De situatie in Ter Apel wordt gepresenteerd als een logistiek probleem ("te druk"), zonder dat de politieke oorzaken (kabinetsbeleid, bezuinigingen op opvang, spreidingswet) worden benoemd. Asielzoekers worden als passieve objecten gepresenteerd, niet als mensen met een stem.

Samenvatting: De selectieve omissie is de sterkste bevinding in deze uitzending: de inhoud van Prinsjesdag, de oppositiereactie en het perspectief van asielzoekers worden systematisch weggelaten, waardoor een eenzijdig en onvolledig beeld ontstaat.

Ontbrekende stemmen

- Woordvoerder GL-PvdA of D66: Had de verwachtingen van de oppositie ten aanzien van de Miljoenennota kunnen verwoorden
- Onafhankelijk politicoloog (bijv. Universiteit Leiden of Amsterdam): Had de vertrouwenscijfers kunnen duiden in historische en politieke context
- Staatssecretaris Asiel en Migratie: Had de kabinetsreactie op de situatie in Ter Apel kunnen toelichten
- Asielzoeker of COA-medewerker ter plaatse: Had het menselijk perspectief op de situatie in Ter Apel kunnen geven
- Econoom of CPB-medewerker: Had de macro-economische gevolgen van de Miljoenennota kunnen duiden

Voorzitter: Schläpfer, David - **Contact:** kontakt@SVFAB.ch - **Adres:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- Vertegenwoordiger sportsector of cultuursector: Had de concrete gevolgen van de btw-verhoging inhoudelijk kunnen onderbouwen
- EU-expert of Europadeskundige: Had de samenstelling en prioriteiten van de nieuwe Europese Commissie kunnen duiden
- Historicus of ceremoniemeester: Had de bijzondere historische context van deze eerste Prinsjesdag van het kabinet-Schoof kunnen toelichten

5. CIJFERMANIPULATIE

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Volledige cijfers omvatten: absoluut getal, aandeel (%) en trend

Definitie: Selectief of misleidend gebruik van statistieken.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 03:08–03:46

Cijfer: "Van alle Nederlanders heeft 44 procent nu vertrouwen in de landelijke politiek en 42 procent in het kabinet-Schoof."

Dimensies:

- (a) Absolute waarde: getoond (44%, 42%)
- (b) Aandeel: getoond (percentage van alle Nederlanders)
- (c) Trend: gedeeltelijk getoond (vergelijking met vorig jaar: 33% en 24%)

Ontbrekende context

De absolute waarden (44% en 42%) worden niet gecontextualiseerd: een vertrouwen van minder dan de helft van de bevolking is historisch gezien laag. De vergelijking met het demissionair kabinet-Rutte IV (24%) is selectief: een demissionair kabinet heeft structureel lager vertrouwen dan een nieuw aangetreden kabinet. Deze vergelijking is methodologisch niet equivalent.

Effect

De stijging lijkt spectaculair (+18 procentpunten voor het kabinet), maar de vergelijking met een demissionair kabinet in een politieke crisisperiode is misleidend. Een vergelijking met het begin van eerdere kabinetten zou een eerlijker beeld geven.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 03:34–03:46

Cijfer: "Van deze groep had vorig jaar slechts 17% vertrouwen in het kabinet. Nu is dat 49%."

Dimensies:

- (a) Absolute waarde: getoond
- (b) Aandeel: getoond
- (c) Trend: getoond

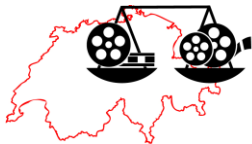
Ontbrekende context

De stijging van 17% naar 49% onder laagopgeleiden wordt gepresenteerd zonder te vermelden dat dit vertrouwen gemeten is in het kabinet-Schoof, dat gesteund wordt door PVV — de partij die traditioneel sterk scoort onder laagopgeleiden. De politieke verklaring voor deze stijging (PVV-kiezers vertrouwen hun eigen kabinet) ontbreekt volledig.

Effect

De stijging wordt gepresenteerd als breed maatschappelijk fenomeen, terwijl het deels een partijpolitiek effect is.

Samenvatting: De vertrouwenscijfers worden selectief gepresenteerd op een manier die de stijging maximaliseert en de politieke context minimaliseert. De vergelijking met een demissionair kabinet is methodologisch problematisch en wordt niet als zodanig geïdentificeerd.

6. GUILT BY ASSOCIATION (Contactschuld)

1/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Diskreditering door associatie met negatieve groepen of ideeën.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 11:11–11:32

Citaat

"Russische staatsmedia zoals RT, voormalig Russia Today... maken de media zich schuldig aan geheime beïnvloedingsoperaties."

Techniek: RT wordt geassocieerd met "geheime beïnvloedingsoperaties" via de formulering van Meta. De term "schuldig" heeft een juridische connotatie die verder gaat dan een zakelijke beschrijving van het verbod.

Effect

De framing suggereert bewezen schuld, terwijl het gaat om een beslissing van een privébedrijf (Meta) op basis van eigen beleid, niet om een rechterlijk oordeel.

Geen personen als "complottheoretici" geframed in deze uitzending.

Samenvatting: Guilt by association is beperkt aanwezig in de RT-berichtgeving, waar de term "schuldig" een sterkere connotatie heeft dan de feitelijke situatie rechtvaardigt. Dit is een lichte bevinding.

7. TIMING

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Strategische plaatsing van informatie (begin/midden/einde).

Bevinding 1:

Positie: 03:08–03:46 (vroeg in de uitzending, direct na de sfeerverslaggeving)

Inhoud: "Er is flink meer vertrouwen in de politiek en in het kabinet, dan de afgelopen twee jaar."

Timing-effect

De vertrouwenscijfers worden direct na de positieve sfeerverslaggeving over Prinsjesdag gepresenteerd, waardoor een cumulatief positief beeld van het kabinet en de politiek ontstaat. De plaatsing vóór enige kritische berichtgeving versterkt de positieve framing.

Bevinding 2:

Positie: 07:13 (direct na het positieve Prinsjesdag-segment)

Inhoud: Ter Apel-segment over asielopvangproblemen

Timing-effect

Het Ter Apel-segment volgt direct op het positieve Prinsjesdag-segment, maar wordt niet in verband gebracht met het kabinetsbeleid. De plaatsing na het positieve segment verzacht de potentieel kritische impact van de asielopvangproblematiek.

Samenvatting: De plaatsing van de vertrouwenscijfers vroeg in de uitzending, direct na de positieve sfeerverslaggeving, versterkt het positieve beeld van het kabinet. Het Ter Apel-segment wordt niet in verband gebracht met het kabinetsbeleid, waardoor de kritische potentie ervan wordt geneutraliseerd.

8. SELECTIEVE VERONTWAARDIGING

2/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Verontwaardiging = bias. Selectieve verontwaardiging versterkt de bevinding. Score = verontwaardigingsgraad (0–5) + selectiviteit (0–5)

Definitie: Verontwaardiging bij bepaalde posities, maar niet bij vergelijkbare andere.

Methodisch uitgangspunt (v2.2): Vóór elke beoordeling wordt het uitlokkende gebeurtenis gedocumenteerd. Een reactie kan alleen als selectief worden beoordeeld als vergelijkbare uitlokkende gebeurtenissen bij andere posities geen analoge reactie opleverden.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 07:45–08:10

Uitlokkende gebeurtenis: Inwoners van Ter Apel uiten frustratie over de asielopvangproblematiek.

Reactie: "Ze moeten het gewoon stopzetten, klaar, vol is vol." / "Dat het nergens op lijkt. Ze moeten het gewoon oplossen."

Vergelijking

Er is geen vergelijkbaar segment waarin bewoners of betrokkenen verontwaardiging uiten over het kabinetsbeleid (bijv. bezuinigingen) en waarbij de verslaggever doorvraagt of nuanceert.

Asymmetrie: De verontwaardiging van Ter Apel-inwoners wordt zonder nuancering of tegengeluid gepresenteerd. Er is echter geen actieve versterking door de verslaggever; de uitspraken worden feitelijk weergegeven. De asymmetrie zit in de afwezigheid van vergelijkbare segmenten met kritiek op het kabinetsbeleid.

Verontwaardigingsgraad: 2/5

Selectiviteit: 1/5 (beperkt aantoonbaar)

Samenvatting: Selectieve verontwaardiging is beperkt aanwezig. De frustratie van Ter Apel-inwoners wordt zonder nuancering gepresenteerd, maar er is geen actieve versterking door de verslaggever. De asymmetrie is structureel (geen vergelijkbare segmenten met andere vormen van maatschappelijke verontwaardiging) maar niet acuut manipulatief.

9. VOLLEDIGHEID (Selectieve Omissie — Totaalbeeld)

7/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Hoe volledig beeldt de uitzending het onderwerp af?

Bevinding 1:

Tijdstempel: 03:53–07:01

Ontbrekend perspectief/feit: Reactie van oppositiepartijen op de vertrouwenscijfers en de Miljoenennota

Relevantie: Op Prinsjesdag is de reactie van de oppositie op de plannen van het kabinet een essentieel onderdeel van de democratische verslaggeving.

Impact

Door uitsluitend een coalitielid (Van der Plas) aan het woord te laten en de oppositie te parafaseren via de verslaggever ("zowel oppositie als coalitie blij"), ontstaat een eenzijdig beeld van politieke consensus die niet is onderbouwd.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 07:13–09:30

Ontbrekend perspectief/feit: Kabinetsbeleid als oorzaak van de situatie in Ter Apel; perspectief van asielzoekers

Relevantie: De situatie in Ter Apel is direct verbonden met het asielbeleid van het kabinet-Schoof; dit verband wordt niet gelegd.

Impact

De situatie wordt gepresenteerd als een logistiek probleem zonder politieke oorzaak, waardoor het kabinet niet ter verantwoording wordt geroepen.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 09:32–10:13

Ontbrekend perspectief/feit: Inhoudelijke duiding van de nieuwe Europese Commissie en de positie van Hoekstra

Relevantie: De samenstelling van de Europese Commissie is een politiek relevant nieuws dat duiding vereist, zeker gezien de Nederlandse positie in de EU.

Impact

De berichtgeving blijft beperkt tot een feitelijke opsomming zonder context of analyse.

Samenvatting: De uitzending is structureel onvolledig op de drie meest politiek relevante onderwerpen: Prinsjesdag (geen inhoud), Ter Apel (geen beleidscontext) en de Europese Commissie (geen duiding). Dit patroon van oppervlakkige verslaggeving zonder kritische diepgang is de meest significante bevinding van deze analyse.

Softfacts — 6 kwalitatieve technieken

10. FRAMING (Kader stellen)

6/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Hoe wordt het onderwerp fundamenteel ingekaderd?

Bevinding 1:

Tijdstempel: 00:10–03:07

Citaat	<i>"Het is geweldig weer." / "Voor mij is het een soort Koningsdag, maar dan met versiering." / "Iedereen heeft er zin in hier."</i>
Manipulatie	Prinsjesdag wordt uitsluitend als feestelijk volksfeest ingekaderd, zonder enige verwijzing naar de politieke inhoud of de maatschappelijke spanningen rondom de Miljoenennota.
Waarom problematisch	Het feestelijke frame neutraliseert de politieke kritiek (btw-verhoging, asielbeleid) die op dezelfde dag speelt. Kijkers worden geconditioneerd om Prinsjesdag als positief evenement te ervaren voordat enige kritische informatie wordt gepresenteerd.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 03:08–03:46

Citaat	<i>"Er is flink meer vertrouwen in de politiek en in het kabinet, dan de afgelopen twee jaar."</i>
Manipulatie	De vertrouwensstijging wordt ingekaderd als breed positief maatschappelijk signaal, zonder de politieke context (PVV-kiezers vertrouwen hun eigen kabinet) of de methodologische beperkingen (vergelijking met demissionair kabinet) te benoemen.
Waarom problematisch	Het frame "meer vertrouwen = goed nieuws voor iedereen" maskeert de politiek gepolariseerde aard van de vertrouwensstijging.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 07:13–09:30

Citaat	<i>"Het was gisteren te druk bij het aanmeldcentrum in Ter Apel."</i>
Manipulatie	De asielopvangproblematiek wordt ingekaderd als een capaciteitsprobleem ("te druk"), niet als een politiek beleidsprobleem. Het woord "te druk" suggereert een tijdelijk logistiek probleem in plaats van een structureel gevolg van beleidskeuzes.
Waarom problematisch	Dit frame ontziet het kabinet van politieke verantwoordelijkheid voor de situatie in Ter Apel.

Samenvatting: Het dominante frame van de uitzending is positief-ceremonieel voor Prinsjesdag en het kabinet, terwijl kritische onderwerpen (asielopvang, btw-verhoging) worden ingekaderd als logistieke of maatschappelijke problemen zonder politieke oorzaak.

Voorzitter: Schläpfer, David - **Contact:** kontakt@SVFAB.ch - **Adres:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

11. WOORDKEUZE EN BEGRIPPEN

5/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Welke taal wordt gebruikt? Welke connotaties worden gecreëerd?

Bevinding 1:

Tijdstempel: 03:08

Citaat	<i>"Er is flink meer vertrouwen in de politiek en in het kabinet, dan de afgelopen twee jaar."</i>
Manipulatie	Het woord "flink" is een waardeoordeel dat de stijging groter doet lijken dan de cijfers rechtvaardigen. Een neutrale formulering zou zijn: "Het vertrouwen in het kabinet is gestegen van 24% naar 42%."
Waarom problematisch	Neutraal alternatief zou zijn: "Het vertrouwen in het kabinet is gestegen ten opzichte van vorig jaar."

Bevinding 2:

Tijdstempel: 07:29

Citaat	<i>"Tientallen asielzoekers dreigden in het gras te moeten slapen."</i>
Manipulatie	Het woord "dreigden" heeft een bedreigende connotatie die de situatie vanuit het perspectief van de omgeving framt, niet vanuit het perspectief van de asielzoekers zelf. Een neutrale formulering zou zijn: "Tientallen asielzoekers hadden mogelijk geen slaapplek."
Waarom problematisch	De woordkeuze activeert een frame van bedreiging in plaats van humanitaire nood.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 11:21

Citaat	<i>"maken de media zich schuldig aan geheime beïnvloedingsoperaties."</i>
Manipulatie	Het woord "schuldig" heeft een juridische connotatie die een rechterlijk oordeel impliceert, terwijl het gaat om een beslissing van Meta op basis van eigen beleid.
Waarom problematisch	Neutraal alternatief: "Meta stelt dat de media betrokken zijn bij beïnvloedingsoperaties."

Samenvatting: De woordkeuze in de uitzending versterkt op meerdere punten het dominante frame: "flink meer vertrouwen" vergroot de positieve coalitiebeeldvorming, "dreigden in het gras te slapen" activeert een bedreigende connotatie rondom asielzoekers, en "schuldig" overschrijft de journalistieke neutraliteitsnorm.

12. MODERATIEGEDRAG

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Asymmetrieën in doorvragen, onderbrekingen, sympathiebetuigingen.

Methodisch uitgangspunt (v2.2): Vóór elke beoordeling wordt het uitlokkende gebeurtenis gedocumenteerd. Een interventie kan alleen als asymmetrisch worden beoordeeld als vergelijkbare uitlokkende gebeurtenissen bij andere gasten geen analoge interventie opleverden.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 05:45–07:01

Uitlokkende gebeurtenis: Caroline van der Plas (BBB, regeringspartij) wordt geïnterviewd over Prinsjesdag en de vertrouwenscijfers.

Citaat (verslaggever)

"U heeft altijd iets aan met een bepaalde betekenis. Dit jaar is er de visserij."

Vergelijking

Er is geen vergelijkbaar interview met een oppositiepoliticus waarbij kritische vragen worden gesteld over de plannen van het kabinet.

Asymmetrie: De vraag aan Van der Plas is zacht en ceremonieel van aard; er worden geen kritische vragen gesteld over het BBB-standpunt inzake de Miljoenennota of het asielbeleid. Omdat er geen oppositiepolitici worden geïnterviewd, is de asymmetrie structureel maar niet direct aantoonbaar als bewuste keuze van de interviewer.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 06:32–07:01

Uitlokkende gebeurtenis: Verslaggever confronteert Van der Plas met de vertrouwenscijfers en het feit dat zij in de vorige coalitie zat.

Citaat (verslaggever)

"De vertrouwenscijfers in de politiek en het kabinet zijn heel erg gestegen. U zat in de vorige coalitie. Doet het pijn?"

Vergelijking

De vraag "doet het pijn?" is een zachte, empathische vraag die Van der Plas de gelegenheid geeft een positief antwoord te geven. Een kritische vraag zou zijn geweest: "Wat vindt u van de plannen van het kabinet die u nu niet meer kunt beïnvloeden?"

Asymmetrie: De vraag is weliswaar enigszins confronterend (verwijzing naar vorige coalitie), maar de formulering "doet het pijn?" nodigt uit tot een positief, democratisch antwoord in plaats van een kritische reflectie.

Samenvatting: Het moderatiegedrag is licht asymmetrisch: Van der Plas krijgt zachte, ceremoniële vragen zonder kritische doorvraag over beleidsinhoud. De afwezigheid van oppositiepolitici maakt een directe vergelijking onmogelijk, maar de structurele keuze om uitsluitend een coalitielid te interviewen is zelf een vorm van asymmetrie.

13. VRAGEN-ASYMMETRIE

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Verschillende hardheid/zachtheid van vragen aan verschillende personen.

Asymmetrie 1:

Aan Van der Plas (BBB), 05:49: "U heeft altijd iets aan met een bepaalde betekenis. Dit jaar is er de visserij." — zacht/ceremonieel

Aan inwoner Ter Apel, 08:08: "Hoe kijkt u daarnaar?" — neutraal/open

Vergelijking

Van der Plas krijgt een vraag die haar de gelegenheid geeft haar symbolische boodschap te verspreiden; de inwoner van Ter Apel krijgt een open vraag. Er is geen vergelijkbare harde vraag aan Van der Plas over beleidsinhoud.

Asymmetrie 2:

Aan Van der Plas (BBB), 06:32: "De vertrouwencijfers in de politiek en het kabinet zijn heel erg gestegen. U zat in de vorige coalitie. Doet het pijn?" — zacht/empathisch

Aan geen oppositiepoliticus: geen vergelijkbare vraag over de gevolgen van de vertrouwensstijging voor de oppositie.

Vergelijking

De vraag aan Van der Plas is empathisch geformuleerd en nodigt uit tot een positief antwoord. Er is geen vergelijkbare vraag aan een oppositiepoliticus over hun reactie op de vertrouwensstijging.

Samenvatting: De vragen-asymmetrie is beperkt maar structureel: Van der Plas krijgt zachte, ceremoniële vragen, terwijl oppositiepolitici in het geheel niet worden geïnterviewd. Dit maakt een directe vergelijking van vraagstelling onmogelijk, maar de structurele afwezigheid van kritische vragen aan coalitieleden is een bevinding.

14. FALSE BALANCE

2/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Kunstmatige evenwichtigheid ondanks feitelijk onevenwicht.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 04:07–04:28

Constructie: "Daar zijn ze eigenlijk allemaal heel blij mee. Zowel de oppositiepartijen... die het belangrijk vinden dat het vertrouwen groeit... maar zeker ook de coalitiepartijen."

Analyse

De verslaggever suggereert een brede consensus ("allemaal blij") die niet wordt onderbouwd met citaten van oppositiepartijen. Dit is geen false balance in de klassieke zin (twee gelijkwaardige kanten presenteren), maar eerder een valse consensus: de suggestie dat iedereen het eens is, terwijl dit niet is aangetoond.

Samenvatting: False balance in de klassieke zin (twee gelijkwaardige maar ongelijkwaardige posities naast elkaar) is beperkt aanwezig. De voornaamste bevinding is de valse consensus in het Tweede Kamer-segment, waarbij de verslaggever een brede politieke overeenstemming suggereert die niet is onderbouwd.

15. AGENDA-SETTING

6/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Wat geldt als normaal/vanzelfsprekend? Wat komt niet op de agenda?

Bevinding 1:

Gesteld agenda-element: De vertrouwensstijging in het kabinet is positief nieuws voor de democratie.

Tijdstempel: 03:08–03:46 — Bewijs: "Er is flink meer vertrouwen in de politiek en in het kabinet, dan de afgelopen twee jaar."

Alternatieve agenda: De vraag of een vertrouwen van 42% (minder dan de helft van de bevolking) voldoende is voor een democratisch mandaat; de vraag waarom het vertrouwen onder hoogopgeleiden niet is gestegen; de politieke verklaring voor de stijging onder laagopgeleiden.

Bevinding 2:

Gesteld agenda-element: Prinsjesdag is primair een feestelijk volksfeest.

Tijdstempel: 00:10–03:07 — Bewijs: "Het is geweldig weer." / "Voor mij is het een soort Koningsdag, maar dan met versiering."

Alternatieve agenda: De inhoud van de Miljoenennota; de politieke spanningen rondom het kabinetsbeleid; de demonstraties tegen de btw-verhoging (slechts kort aangestipt).

Bevinding 3:

Gesteld agenda-element: De situatie in Ter Apel is een logistiek capaciteitsprobleem.

Tijdstempel: 07:13–09:30 — Bewijs: "Het is al lange tijd te druk in het aanmeldcentrum."

Alternatieve agenda: Het kabinetsbeleid als oorzaak van de structurele overbelasting; de politieke verantwoordelijkheid van de staatssecretaris; de humanitaire dimensie vanuit het perspectief van asielzoekers.

Samenvatting: De agenda-setting van de uitzending is consistent: Prinsjesdag als feest, het kabinet als vertrouwenwekkend, en Ter Apel als logistiek probleem. Politieke verantwoordelijkheid, oppositiestandpunten en humanitaire perspectieven worden systematisch buiten de agenda gehouden.

HOOFDSTUK 4 — TOTAALBEOORDELING

Overzicht Individuele Scores

Nr.	Criterium	Type	Score	Hoofdbevinding (1 zin)
1	Expertenselectie	H	6	Uitsluitend coalitielid (Van der Plas) en eigen verslaggever als "expert"; geen onafhankelijke politicoloog of oppositiestem
2	Bronselectie	H	5	Eigen onderzoek (NOS/Ipsos I&O) als neutrale bron gepresenteerd zonder kritische distantie
3	Tijdsverdeling	H	5	Oppositie krijgt 0% spreektijd; coalitie (BBB) krijgt ongehinderd spreektijd
4	Weglating	H	7	Inhoud troonrede, oppositiereactie en perspectief asielzoekers systematisch weggelaten
5	Cijfermanipulatie	H	4	Vertrouwenscijfers selectief gepresenteerd met methodologisch problematische vergelijking
6	Schuld door associatie	H	1	Beperkt aanwezig bij RT-berichtgeving; geen personen als complottheoretici geframed
7	Timing	H	4	Vertrouwenscijfers vroeg geplaatst na positieve sfeerverslaggeving; Ter Apel niet gekoppeld aan kabinetsbeleid
8	Selectieve Verontwaardiging	H	2	Beperkt aanwezig; frustratie Ter Apel-inwoners zonder nuancering, maar geen actieve versterking
9	Volledigheid	H	7	Structureel onvolledig op drie politiek relevante onderwerpen: Prinsjesdag, Ter Apel, EU-Commissie
10	Framing	S	6	Dominant frame: Prinsjesdag als feest, kabinet als vertrouwenwekkend, Ter Apel als logistiek probleem
11	Woordkeuze	S	5	"Flink meer vertrouwen", "dreigden in het gras te slapen" en "schuldig" versterken het dominante frame
12	Moderatiegedrag	S	4	Zachte, ceremoniële vragen aan Van der Plas; geen kritische doorvraag over beleidsinhoud
13	Vragen-Asymmetrie	S	4	Van der Plas krijgt zachte vragen; oppositie wordt niet geïnterviewd
14	Schijnbalans	S	2	Valse consensus ("allemaal blij") in Tweede Kamer-segment; geen klassieke false balance
15	Agenda-Setting	S	6	Politieke verantwoordelijkheid, oppositiestandpunten en humanitaire perspectieven systematisch buiten de agenda

Resultaten

- HARDFACTS-SCORE (gemiddelde criteria 1–9): 4.6 / 10
- SOFTFACTS-SCORE (gemiddelde criteria 10–15): 4.5 / 10
- TOTAALSCORE (gemiddelde alle 15 criteria): 4.5 / 10

Voorzitter: Schläpfer, David - **Contact:** kontakt@SVFAB.ch - **Adres:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Dominante Technieken

- 1. Weglating / Selectieve Omissie (Score 7):** De inhoud van de troonrede en Miljoenennota, de reactie van oppositiepartijen en het perspectief van asielzoekers worden systematisch weggelaten. Dit creëert een structureel eenzijdig beeld waarbij het kabinet niet inhoudelijk wordt getoetst en de oppositie geen stem krijgt.
- 2. Agenda-Setting (Score 6):** De uitzending stelt drie dominante agenda-elementen vast — Prinsjesdag als feest, het kabinet als vertrouwenwekkend, Ter Apel als logistiek probleem — die politieke verantwoordelijkheid en kritische perspectieven systematisch buiten beeld houden. Dit is de meest subtiele maar structureel meest invloedrijke techniek in deze uitzending.
- 3. Framing (Score 6):** Het feestelijke frame van Prinsjesdag en het positieve frame van de vertrouwenscijfers worden vroeg in de uitzending gevestigd en niet doorbroken door kritische informatie. Het Ter Apel-frame ("te druk") ontziet het kabinet van politieke verantwoordelijkheid.

Kernboodschappen van de Uitzending

****BOODSCHAP 1 (INHOUDELIJK):** ** "Het kabinet-Schoof geniet breed maatschappelijk vertrouwen en Prinsjesdag is een positief volksfeest."

Techniek: Framing + Agenda-Setting + Tijdsverdeling — Bewijs: 00:10–03:46, 03:08–04:28

****BOODSCHAP 2 (PERSOONLIJK):** ** "Caroline van der Plas en BBB vertegenwoordigen een positieve, democratische kracht in de Nederlandse politiek."

Techniek: Expertenselectie + Vragen-Asymmetrie — Bewijs: 05:45–07:01

****BOODSCHAP 3 (MAATSCHAPPELIJK):** ** "De asielopvangproblematiek in Ter Apel is een logistiek capaciteitsprobleem, geen politiek beleidsprobleem."

Techniek: Framing + Weglating + Woordkeuze — Bewijs: 07:13–09:30

Motivering: De totaalscore van 4.5/10 plaatst deze uitzending op de grens tussen "lichte tendens" en "duidelijke eenzijdigheid". De voornaamste bevindingen zijn structureel van aard: de systematische afwezigheid van oppositiepartijen, de selectieve presentatie van vertrouwenscijfers en het frame van Prinsjesdag als feest zonder beleidsinhoud. Deze patronen zijn consistent en wijzen op een redactionele keuze die het kabinet-Schoof begunstigt, zonder dat er sprake is van actieve desinformatie of grove manipulatie. In het licht van Mediawet Art. 2.1 is de afwezigheid van pluriforme stemmen — met name de oppositie en asielzoekers — de meest zorgwekkende bevinding.

CONCLUSIE

Het NOS Journaal van Prinsjesdag 2024 voldoet niet volledig aan de eisen van pluriforme en evenwichtige berichtgeving zoals vereist door Mediawet Art. 2.1. De uitzending heeft een sterk ceremonieel karakter waarbij de inhoud van de Miljoenennota en de troonrede volledig ontbreekt, oppositiepartijen geen spreektijd krijgen en de situatie in Ter Apel wordt gepresenteerd als logistiek probleem zonder politieke context. De vertrouwenscijfers worden selectief gepresenteerd op een manier die de stijging maximaliseert en de politieke context minimaliseert, waarbij de vergelijking met een demissionair kabinet methodologisch problematisch is maar niet als zodanig wordt geïdentificeerd. Het dominante frame van de uitzending — Prinsjesdag als feest, het kabinet als vertrouwenwekkend, Ter Apel als capaciteitsprobleem — is consistent en wijst op een structurele redactionele keuze die het kabinet-Schoof begunstigt. Hoewel de bevindingen op zichzelf niet de drempel van "systematische scheefheid" bereiken, vormen zij in combinatie een patroon dat de pluriformiteitseis van de Mediawet onder druk zet.

TOTAAL EVALUATIE VAN DE 15 CRITERIA

Individuele scores — Alle 15 criteria

Nr.	Criterium	Score	Classificatie
1	EXPERTENSELECTIE	6	●●●
2	BRONSELECTIE	5	●●●
3	TIJDSVERDELING	5	●●●
4	WEGLATING (Selectieve Omissie)	7	●●●●
5	CIJFERMANIPULATIE	4	●●
6	GUILT BY ASSOCIATION (Contactschuld)	1	●
7	TIMING	4	●●
8	SELECTIEVE VERONTWAARDIGING	2	●
9	VOLLEDIGHEID (Selectieve Omissie — Totaalbeeld)	7	●●●●
10	FRAMING (Kader stellen)	6	●●●
11	WOORDKEUZE EN BEGRIPPEN	5	●●●
12	MODERATIEGEDRAG	4	●●
13	VRAGEN-ASYMMETRIE	4	●●
14	FALSE BALANCE	2	●
15	AGENDA-SETTING	6	●●●

HARDFACTS-SCORE (1-8)

4.6/10

Aanzienlijke onevenwichtigheid

SOFTFACTS-SCORE (9-14)

4.5/10

Aanzienlijke onevenwichtigheid

TOTAALSCORE

4.6/10

Aanzienlijke onevenwichtigheid

Gemiddelde van Hardfacts en Softfacts

SLEUTEL — Betekenis van de scores

Individuele scores per criterium (0–10)

0	Geen bevinding	Geen relevante afwijking vastgesteld.
1–2	Zwakke bevinding	Lichte afwijking zonder wezenlijke aantasting van de evenwichtigheid.
3–4	Lichte tot matige bevinding	Herkenbare tendens; geringe tot matige impact.
5	Matige bevinding met impact	Relevante onevenwichtigheid die het meningsvormingspotentieel van het publiek beïnvloedt.
6	Aanzienlijke bevinding (drempel)	Scores vanaf 6 worden aangemerkt als 'aanzienlijke bevindingen'.
7	Aanzienlijke bevinding	Duidelijke, goed gedocumenteerde onevenwichtigheid met duidelijke impact.
8–9	Ernstige bevinding	Uitgesproken onevenwichtigheid; meerdere gedocumenteerde individuele bevindingen in dit criterium.
10	Maximale ernst	Systematische, doorgaande onevenwichtigheid in dit criterium.

Geaggregeerde afwijkingsindex — Interpretatiebereiken

0.0 – 2.5	Onopvallend	Geen wezenlijke patronen waarneembaar; uitzending voldoet aan het evenwichtigheidsgebod.
2.6 – 4.0	Lichte onevenwichtigheid	Geïsoleerde afwijkingen; statistisch zichtbaar, maar binnen tolerantiebereik.
4.1 – 6.0	Aanzienlijke onevenwichtigheid	Meerdere aanzienlijke bevindingen; relevante aantasting van perspectiefverscheidenheid.
6.1 – 8.0	Ernstige afwijking van het evenwichtigheidsgebod. Hoge mate van afwijking	Uitgesproken patronen over uitzendingen heen; hoge impact.
8.1 – 10	Fundamentele systemische eenzijdigheid. Zeer hoge mate van bias	Maximale ernst over bijna alle criteria; systematisch eenzijdige berichtgeving.

Partijpolitieke bias (-5 tot +5)

-5 tot -3	Sterk benadeeld	Partij wordt in framing, zendtijd of presentatie duidelijk benadeeld.
-2 tot -1	Licht benadeeld	Herkenbaar maar gering nadeel.
0	Neutraal	Geen waarneembare bevoordeling of benadeling.
+1 tot +2	Licht bevoordeeld	Herkenbare maar geringe bevoordeling.
+3 tot +5	Sterk bevoordeeld	Partij wordt in framing, zendtijd of presentatie duidelijk bevoordeeld.

HOOFDSTUK 5 — JURIDISCHE INKADERING (Mediawet Art. 2.1)

Beoordeling op grond van Mediawet Art. 2.1

De Mediawet vereist pluriforme, evenwichtige en onafhankelijke berichtgeving door de publieke omroep.

Overtreding 1:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — Pluriformiteit

Feitelijke omschrijving: Oppositiepartijen (GL-PvdA, D66, SP en anderen) komen in het geheel niet aan het woord in een uitzending die gewijd is aan Prinsjesdag, de meest politiek significante dag van het parlementaire jaar. Uitsluitend een coalitie lid (Van der Plas, BBB) wordt geïnterviewd over de politieke betekenis van de dag.

Bewijs: Tijdstempel 03:53–07:01 — Citaat: "Daar zijn ze eigenlijk allemaal heel blij mee. Zowel de oppositiepartijen... die het belangrijk vinden dat het vertrouwen groeit... maar zeker ook de coalitiepartijen."

Beoordeling: De pluriformiteitseis van Art. 2.1 vereist dat verschillende politieke stromingen aan bod komen. De parafrasering van de oppositiereactie door een verslaggever zonder directe citaten van oppositiepartijen voldoet niet aan deze eis, zeker niet op een dag als Prinsjesdag.

Overtreding 2:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — Evenwichtigheid

Feitelijke omschrijving: De vertrouwenscijfers worden gepresenteerd zonder methodologische context en zonder onafhankelijke duiding, terwijl de NOS zelf opdrachtgever is van het onderzoek. Dit creëert een structureel gebrek aan onafhankelijkheid in de berichtgeving.

Bewijs: Tijdstempel 03:08–03:46 — Citaat: "Dat onderzocht Ipsos I&O in opdracht van de NOS."

Beoordeling: De NOS presenteert eigen onderzoek als neutraal nieuws zonder de methodologische beperkingen te benoemen (vergelijking met demissionair kabinet, politieke verklaring voor stijging onder laagopgeleiden). Dit is in strijd met de evenwichtigheidseis van Art. 2.1.

Overtreding 3:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — Pluriformiteit en evenwichtigheid

Feitelijke omschrijving: De situatie in Ter Apel wordt gepresenteerd zonder de politieke beleidscontext (kabinetsbeleid inzake asielopvang) en zonder het perspectief van asielzoekers zelf. Dit leidt tot een eenzijdige presentatie van een politiek gevoelig onderwerp.

Bewijs: Tijdstempel 07:13–09:30 — Citaat: "Het is al lange tijd te druk in het aanmeldcentrum."

Beoordeling: De afwezigheid van het kabinetsstandpunt, het perspectief van asielzoekers en de bredere beleidscontext maakt de berichtgeving over Ter Apel structureel onvolledig en daarmee niet in overeenstemming met de pluriformiteitseis.

Totaalbeoordeling Mediawet Art. 2.1

Het NOS Journaal van 17 september 2024 vertoont op drie punten tekortkomingen ten aanzien van de eisen van Mediawet Art. 2.1: de afwezigheid van oppositiepartijen op Prinsjesdag (pluriformiteit), de presentatie van eigen onderzoek als neutraal nieuws zonder methodologische context (onafhankelijkheid), en de eenzijdige framing van de Ter Apel-situatie als logistiek probleem zonder politieke beleidscontext (evenwichtigheid). Deze tekortkomingen zijn structureel van aard en wijzen op een consistent redactioneel patroon dat het kabinet-Schoof begunstigt. Hoewel de individuele bevindingen op zichzelf mogelijk verdedigbaar zijn als redactionele keuzes, vormen zij in combinatie een patroon dat de pluriformiteits- en evenwichtigheidseis van Art. 2.1 onder druk zet. Een formele klacht bij het Commissariaat voor de Media zou op basis van deze bevindingen ontvankelijk kunnen zijn, waarbij de bewijslast ligt bij het aantonen van een structureel patroon over meerdere uitzendingen.

BRONNEN-DIEPTECHECK (Verplicht voor alle geciteerde vakinstanties / NGO's / adviesinstanties)

1. Ipsos I&O (vertrouwensonderzoek, tijdstempel 03:08–03:46)

1. FINANCIERING: Ipsos I&O is een commercieel onderzoeksbureau; het specifieke onderzoek is gefinancierd door de NOS. De NOS is een publieke omroep gefinancierd door de Nederlandse staat.

2. MANDAAT: Het mandaat van Ipsos I&O is het uitvoeren van opdrachtonderzoek; de vraagstelling en presentatie worden bepaald door de opdrachtgever (NOS). Dit is niet per definitie incompatibel met neutrale uitvoering, maar de opdrachtgever-uitvoerder-relatie creëert een structureel risico voor de onafhankelijkheid van de presentatie.

3. BELANGENCONFLICT: De NOS heeft als publieke omroep een institutioneel belang bij het tonen van maatschappelijk vertrouwen in politieke instituties (legitimering van de eigen rol). De keuze om dit onderzoek op Prinsjesdag te publiceren en prominent te presenteren is een redactionele keuze die dit belang weerspiegelt.

4. GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX (Bronnenverkeerslicht, 6D):

D1 Belangenconflict: -1 — NOS als opdrachtgever en verspreider van eigen onderzoek

D2 Persoonlijk risico: +1 — Ipsos I&O heeft reputatiebelang bij methodologische kwaliteit

D3 Vakbekwaamheid: +2 — Erkend onderzoeksbureau met bewezen methodologie

D4 Meningsconsistentie: +1 — Consistent onderzoeksbureau

D5 Emotionalisering vs. data: +1 — Datagedreven, maar presentatie door NOS is interpretatief

D6 Bronniveau: +1 — Primair onderzoek, maar in opdracht van verspreider

- TOTAAL: +5 → BRONNENVERKEERSLICHT: GROEN (voor het onderzoek zelf; de presentatie door NOS is GEEL)

5. TEGENSTEM: Een onafhankelijk politicoloog (bijv. van het SCP of een universiteit) had de bevindingen kunnen contextualiseren. Deze ontbreekt volledig.

BELANGRIJK: "Erkend onderzoeksbureau" is geen inhoudelijke kwalificatie voor de onafhankelijkheid van de presentatie. De NOS presenteert eigen onderzoek als neutraal nieuws; dit is een sociale toewijzing die zelf kritisch moet worden beoordeeld.

2. ANP (Algemeen Nederlands Persbureau, tijdstempel 08:15–08:23)

1. FINANCIERING: ANP is een coöperatief persbureau, gefinancierd door een consortium van Nederlandse mediabedrijven (waaronder NOS, RTL, DPG Media). Geen directe staatsfinanciering.

2. MANDAAT: Het mandaat van ANP is het leveren van feitelijke nieuwsberichten; dit is compatibel met neutrale berichtgeving over de situatie in Ter Apel.

3. BELANGENCONFLICT: Geen direct structureel belang bij een bepaalde uitkomst in het asiendossier.

4. GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX:

D1 Belangenconflict: +1 — Geen direct belang

D2 Persoonlijk risico: +1 — Reputatiebelang bij feitelijke juistheid

D3 Vakbekwaamheid: +2 — Professioneel persbureau

D4 Meningsconsistentie: +2 — Consistent feitelijk

D5 Emotionalisering vs. data: +2 — Feitelijk

D6 Bronniveau: +1 — Primaire nieuwsbron

- TOTAAL: +9 → BRONNENVERKEERSLICHT: GROEN

5. TEGENSTEM: Niet van toepassing; ANP wordt gebruikt voor feitelijke bevestiging, niet voor interpretatie.

Bronnenampel voor de deelnemers:

Bron	D1	D2	D3	D4	D5	D6	Total	Signaal
Ipsos I&O (vertrouwensonderzoek, tijdstempel 03:08–03:46)	-1	+1	+2	+1	+1	+1	+5	GROEN
ANP (Algemeen Nederlands Persbureau, tijdstempel 08:15–08:23)	+1	+1	+2	+2	+2	+1	+9	GROEN

Juridische en methodologische toelichting

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Geen feitelijke vaststelling

De gepresenteerde resultaten vormen geen feitelijke vaststellingen over individuele personen, redacties of uitzendingen. Ze zijn het product van een gestandaardiseerde operationalisering, niet een vaststelling van individuele verantwoordelijkheid.

Geen juridisch oordeel

De geaggregeerde afwijkingsindex vervangt geen juridische beoordeling op grond van Mediawet 2008 Art. 2.1. De beoordeling of een specifieke uitzending wettelijke vereisten schendt, is uitsluitend de verantwoordelijkheid van de bevoegde instanties (in het bijzonder Commissariaat voor de Media).

Geen causaliteitsbewijs

Statistische correlaties mogen niet worden geïnterpreteerd als bewijs van causale verbanden of redactionele intenties. Afwijkingswaarden kunnen worden beïnvloed door onderwerpkeuze, nieuwsomgeving, politieke controversialiteit of formatlogica.

Geen oordeel over intentie

De analyse meet waarneembare structuurkenmerken van uitzendingen. Een score van 7 betekent dat een aanzienlijke onevenwichtigheid is vastgesteld — niet dat de redactie dit bedoelde. De methodologie doet geen uitspraken over motieven of strategische doelstellingen.

Heuristisch vergelijkingsinstrument

De index dient voor vergelijkende patroonherkenning over duizenden uitzendingen, niet voor precieze metrische meting van individuele bijdragen. Drempelwaarden dienen als heuristische oriëntatie, niet als scherpe juridische kwalificatie.

BIJLAGE 1: NATIONALE WETGEVING

Wettelijke basis Nederland — NPO

Wet

Mediawet 2008

Relevante artikelen

- Art. 2.1 (Publieke mediaopdracht): De publieke mediadienst voorziet in onafhankelijke, pluriforme, evenwichtige informatievoorziening van hoge journalistieke kwaliteit. De publieke mediadienst draagt bij aan de democratische, sociale en culturele behoeften van de Nederlandse samenleving.
- Art. 2.1 lid 2: De publieke mediadienst weerspiegelt de maatschappelijke diversiteit van Nederland.
- Art. 2.88: Redactionele onafhankelijkheid en journalistieke standaarden zijn gewaarborgd. De programma's worden gemaakt onder redactionele verantwoordelijkheid van de omroepverenigingen.

Kernverplichtingen

1. **Onafhankelijkheid:** Onafhankelijke informatievoorziening
2. **Pluriformiteit:** Pluriforme berichtgeving
3. **Evenwichtigheid:** Evenwichtige informatie van hoge journalistieke kwaliteit
4. **Maatschappelijke diversiteit:** Weerspiegeling van de Nederlandse samenleving

Toezichthouder

- Commissariaat voor de Media (CvdM): Mediatoezicht, naleving Mediawet
- NPO Ombudsman: Interne klachteninstantie

Klachtenprocedure

1. NPO Ombudsman
2. Commissariaat voor de Media
3. Rechtbank (bestuursrechter)

BIJLAGE 2: WETENSCHAPPELIJKE BRONNEN

Literatuur

- Bennett, W. L. (1990). Toward a theory of press-state relations in the United States. *Journal of Communication*, 40(2), 103–125.
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. Free Press.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.
- fög – Forschungszentrum Öffentlichkeit und Gesellschaft (2024). *Jahrbuch Qualität der Medien 2024*. Schwabe.
- Gilardi, F., Alizadeh, M. & Kubli, M. (2023). ChatGPT outperforms crowd workers for text-annotation tasks. *PNAS*, 120(30).
- Iyengar, S. & Kinder, D. R. (1987). *News that matters: Television and American opinion*. University of Chicago Press.
- Jolly, S. et al. (2022). Chapel Hill Expert Survey trend file, 1999–2019. *Electoral Studies*, 75, 102420.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2nd ed.). Sage.
- McCombs, M. E. & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176–187.
- Shoemaker, P. J. & Vos, T. P. (2009). *Gatekeeping theory*. Routledge.
- SVFAB (2026). *Methodenbericht v4.1: Zählbare Kriterien und Multi-Modell-Kreuzvalidierung*.
- Törnberg, P. (2023). ChatGPT-4 outperforms experts and crowd workers in annotating political Twitter messages. arXiv:2304.06588.

SVFAB Working Papers

- Schläpfer, D. (2026). Systematic AI-Assisted Analysis of Public Broadcaster Impartiality: A Scalable Methodological Framework for Measuring Structural Bias in Public Service Media. [SSRN 6688478](#)
- Schläpfer, D. (2026). Measuring Editorial Noise: A Retrospective Suppression Index for Public Broadcasting Content Analysis. [SSRN 6733280](#)
- Schläpfer, D. (2026). Source Traffic Light: A Six-Dimensional Credibility Framework for Systematic Source Assessment in Public Service Media. [SSRN 6733880](#)

David Schläpfer — ORCID: 0009-0000-5671-9266

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Evaluaties en lidmaatschap bij SVFAB

Op SVFAB.ch vindt u gedetailleerde evaluaties en kunt u ook analyses laten maken voor elke uitzending naar keuze (wordt apart gefactureerd).

Om de kwaliteit van ons werk te waarborgen, zijn wij afhankelijk van lidmaatschaps- en donateurbijdragen.

Contact en meer informatie:

www.SVFAB.ch | Kontakt@SVFAB.ch

Bankgegevens: PostFinance – POFICHBE

IBAN: CH32 0900 0000 1675 6251 1

Begunstigde: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

De volgende boeken zijn verkrijgbaar bij SVFAB

Bestellingen via www.svfab.ch of kontakt@svfab.ch

Onevenwichtige berichtgeving is het antwoord op het halveringsinitiatief in Zwitserland: hier worden de manipulatietechnieken in detail uitgelegd, te beginnen bij de selectie van medewerkers en de bronselectie. Vervolgens worden 15 principes uitgelegd: weglating, framing, temporele framing, schuld door associatie, emotionalisering, contextverwijdering en nog veel meer, geïllustreerd met talrijke voorbeelden. Bovendien wordt zichtbaar waar wij zelf deze technieken toepassen – dat bevordert niet alleen inzicht maar ook empathie.

Optioneel wordt het boek geleverd met **speelkaarten**.

Ook verkrijgbaar als **luisterboek**.

Het interview is geen gesprek. Het is een podium – en iemand anders heeft het script geschreven.

Wie dat niet weet, levert materiaal. Goede citaten die verkeerd geknipt worden. Juiste uitspraken die in de verkeerde context belanden. Eerlijke antwoorden die als bekentenissen worden geframed.

Dit boek is geen mediakritiekboek. Het is een gereedschapskist – voor iedereen die een microfoon voor zich heeft en wil weten wat ze eraan kunnen doen. 7 hoofdstukken. 7 tools: Wat een interview werkelijk is. De 7 meest voorkomende valkuilen. De drie basisprincipes van soevereiniteit – verankeren, herkaderen, begrenzen. Voorbereiding in één uur. Lichaam en stem. Wat te doen als het misgaat. En wat telt na het interview.

Voor politici, activisten, ondernemers, klokkenluiders – voor iedereen die in de schijnwerpers staat en wil begrijpen hoe het spel werkt.

Zodat ze stoppen met meespelen – en beginnen het te vormgeven.

In A5-formaat. Direct. Ter voorbereiding, ter raadpleging, ter nabespreking en bij moeilijkheden

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Je denkt dat je de wereld ziet. In Wirklichkeit siehst du den Rahmen, den jemand um sie gelegt hat. Framing ist die älteste und eleganteste Manipulationstechnik der wereld ziet. Sie verändert nicht die Fakten – sie verändert, was wir aus den Fakten machen. Wie wir fühlen. Was wir glauben. Wie wir entscheiden. Und sie funktioniert – weil wir alle mitmachen. Täglich. Unbewusst. Auch du. Dieses Buch ist kein trockenes Lehrbuch. Es ist ein Übungsbuch – spielerisch, direkt, voller Beispiele aus dem echten Leben. Du lernst nicht nur, wie andere dich framen. Du lernst, wie du selbst framest – und wie du es bewusst und fair einsetzen kannst.

Want wie framing begrijpt, ziet de wereld helderder. Hoort nieuws anders. Voert gesprekken zelfverzekerder. En laat zich niet meer zo makkelijk een kader opdringen dat iemand anders heeft gekozen. Met vele oefeningen en concrete voorbeelden uit politiek, media en het dagelijks leven – en af en toe een glimlach.

Framing met stijl. Omdat het kader alles verandert.